

Valašská krásavica

Priamočiara kompozícia: pravouhlé objemy vily sú
organicky zakomponované vo svahovitom teréne.

Má niečo, čo iné vily nemajú. Jej hliníková fasáda pripomína čipku
a približuje architektúru umeleckému dielu. Je to krásna stavba,
svojím spôsobom až neskutočná. Akokoľvek futuristicky pôsobí,
na svoje miesto zapadá prirodzene, akoby práve
iba na ňu parcela čakala.

Text: Petr Volf, Foto: Robert Žákovič

*Súlاد celku: ušľachtilosť autorského rukopisu preniká
exteriérom aj interiérom stavby. Vyníma sa napríklad
na úbladnom kuchynskom zákutí.*

*Späťosť s koreňmi: štedré
použitie obkladového dreva
v interiéru aj časti drevenej
konštrukcie tvoria kultivovaný
odkaz na miestnu stavebnú
tradíciu.*

ZDENĚK TREFIL, ARCHITEKT:
«Snažil som sa navrhnuť drevenicu
dvadsiateho prvého storočia.»

Architektúra ako artefakt: základnou motiváciou
vily bola snaha o vytvorenie dôstojného
a reprezentatívneho diela. V obývacej izbe
sa nachádza plastika «List paprade» od Jana Zemánka.

Privátny prepych: na poschodí galérie s robovým oknom je umiestnený «salónik» a zátišie pracovne.

Vila sa nachádza neďaleko mesta Valašské Meziříčí, v nadmorskej výške okolo sedemsto metrov, kde v západnom výbežku začínajú Beskydy. Znamená to, že zimy tu bývajú ešte stále celkom biele. Neďaleko stojí evanjelický kostolík postavený na sklonku osemnásteho storočia, keď tolerančný patent umožnil iné než katolícke vyznanie. Vyzerá ako z rozprávky, zvlášť, ak je okolie pocukrované snehom. Z vily je naň ponad lúku vidieť a pri jej stavbe zohral dôležitú úlohu: «Práve tento kostolík sa stal predobrazom pre celkovú koncepciu vily, ktorá vo svojom súdobom pojatí interpretuje dualitu exteriéru a interiéru, pre lokálnu architektúru typickú,» vysvetľuje architekt Zdeněk Trefil, ktorý vilu navrhol. Čo to znamená? Ide o to, že vnútrojšok sa síce odlišuje od vonkajšku, ale napriek tomu spolu dohromady vytvárajú architektonický súlad. Nie je to napodobnenie a iba preberanie určitých regionálnych prvkov, ale práca s hlbšími súvislosťami.

Skromnosť bokom!

Investor, ktorý úspešne podniká v stavebníctve, oslovil architekta s tým, že by chcel od neho reprezentatívni vilu, «niečo na spôsob vily Tugendhat». Na pripomenutie, brnianska vila Tugendhat od nemeckého architekta Ludwiga Miesa van der Rohe je pamiatkou UNESCO a je považovaná za jednu z najdôležitejších stavieb svojho druhu dvadsiateho storočia na svete. Je vždy dobré, ak sa stavebník inšpiruje tým najlepším a chce maximum; pre architekta je, samozrejme, taký prístup požehnaním, pretože sa od neho očakáva nekompromisný a v dôsledku reprezentatívny výsledok. Vila sa nerodila rýchlo. Projekt bol síce hotový už v roku 2007, ale stavebné práce začali až v roku 2012 a trvali ďalšie dva roky. Ako základný materiál boli zvolené drevené panely podporené oceľovými nosníkmi – drevo predsa k Valašsku odnepamäti patrí.

Tradícia a inovácia

Architekt sa vo svojom komentári zmieňuje o tom, že vlastne navrhol «drevenicu dvadsiateho prvého storočia». Je tu však jeden zásadný rozdiel, pretože miesto vodorovne kladených trámov – ako to bolo obvyklé pri tradičných stavbách – použil lepené pa-

Rozhladňa: niekoľkometrová konzola s lodžiou spálne
čnie veľkolepo nad svahom údolia. Ponúka malebný
výhľad do diaľky.

Dialóg textúr: architekt sa pobral s kompozíciou
výtvarne pútavých plôch – harmóniu zaistil
zostúladením ich rozdielnych textúr.

V bielom závoji: vrchná vrstva fasádneho pláštia
je tvorená delikátnym perforovaným
hliníkovým plechom. Pôsobí ako stínom či ako nejaká
«exteriérová záclona».

Na maličkostiach záleží: *interiérový dizajn jednotlivých priestorov vily (napríklad vzdušného schodiska) je založený na bezchybných detailoch.*

Prírodnosť bytia: napriek výtvorným kvalitám nevšednej perforovanej fasády pôsobí vila prirodzene, akoby na mieste stála odjakživa.

nely podporené oceľovými nosnými prvkami, a to všetko je na železobetónovej základovej doske. Trefilov prístup je rýdzy, osobitný, jedinečný. Objavný. V prvom rade nič nepredstiera, nesnaží sa byť sentimentálny. Nepoučeným milovníkom starého, ktorí si nechávajú stavať na kľúč formálne pojaté repliky dreveníc, to musí pripadať nepochopiteľné, ale architekt ukazuje, ako sa dá bez gýčovitého mimikry vytvoriť kvalitná súdoba architektúra. Rozhodne ide o výrazný krok vpred – či už v porovnaní so spomenutými «chalúpkami», ale najmä s obľudnými kanadskými zrubmi, ktoré si noví bohatí nechávajú stavať nielen vo všetkých českých, moravských, sliezskych a slovenských horách, ale, bohužiaľ, dá sa na ne naraziť aj na nížinách.

Do priestoru

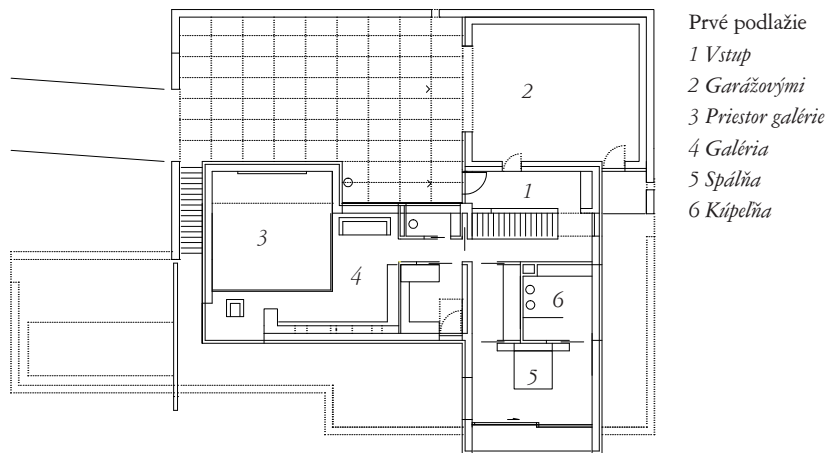
Zvolený konštrukčný systém mu napríklad umožnil vytvoriť niekoľkokometrovú konzolu s lodžiou, kde

sa nachádza spálňa, a budovať veľké miestnosti bez priečok; takto pojatá spálňa je ako pozorovateľňa. Ponúka utešený výhľad do korún stromov na protihľej strane. Ďalším príznačným prvkom sú rozmerné okná umožňujúce bezprostredný vizuálny kontakt s okolím, ktoré sa vďaka tomu stáva trvalou súčasťou domu. Všetko korunuje už spomenutá trojrozmerná fasáda z perforovaného hliníka, ktorý nielenže krásne vyzerá, ale slúži ako «slnolam», pretože chráni pred prehriatím poslednú obkladovú vrstvu (Alucobond) pripojenú na tepelnú izoláciu, a zároveň ako vetrolam. Nie je bez zaujímavosti, že sa dá rozozvučať ako nejaký hudobný nástroj. Je to prvý rodinný dom v Českej republike, kde bola takáto fasáda realizovaná. Gabionové koše naplnené farebne zladenými kameňmi dodávajú ďalšie výtvarné kvality, a zároveň spevňujú celok. Zdeněk Trefil je súdobým tvorcom, ktorý nič nepoužije len preto, lebo je to pre oko príjemné. Je to zásada. Funkcia musí ísť spoločne s estetickou stránkou.

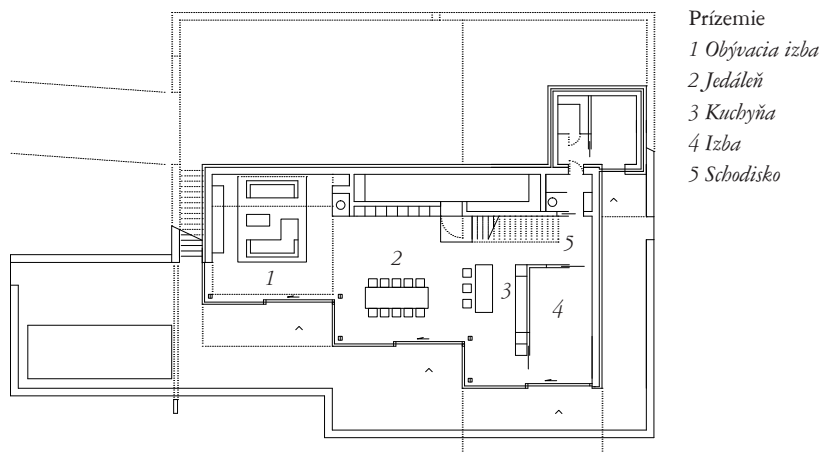
Ako správna «drevenička III. tisícročia» je vila opatrená systémom inteligentného riadenia budovy. Znamená to, že všetko technologické vybavenie – počínajúc reguláciou vykurovania, cez ovládanie osvetlenia v interiéri i exteriéri, reguláciu a nastavenie teploty v bazéne alebo saune – je možné ovládať buď z jedného radiaceho panelu, alebo prostredníctvom mobilného telefónu. Dom je napojený na vodovodnú aj elektrickú sieť, má svoju vlastnú čističku odpadových vôd. Vykurovanie zaisťuje dvojica tepelných čerpadiel (typ vzduch-vzduch) a v prípade potreby je možné použiť elektrický kotol. V celom objekte je inštalované podlahové vykurovanie, iba knižničná galéria a spálňa majiteľov je doplnená lokálnymi jednotkami klimatizácie.

Komplexné zadanie

Vnútorne priestory sú členené podľa jednotného kľúča: intímna zóna obyvateľov je situovaná hore, hlavná obytná časť je položená o úroveň nižšie – ide o jeden celok s predsunutou terasou a vonkajším bazénom vyhrievaným pomocou solárnych panelov, ktoré sú položené na streche garáže. Všetky obslužné priestory sú smerované na sever, odkiaľ sa tiež z dvora do domu vstupuje, a na juh sú zas obrátené všetky obytné miestnosti. To, že sa na vile nešetrilo, je poznať aj v jej interiéri. Zariadenie bolo úplne v kompetencii autora, ktorý nemusel vychádzať z katalógovej ponuky, pretože dostal (veľmi vzácnu) možnosť navrhnuť jedálenský stôl, stoličky, stolíky v spálni, kúpeľňové skrinky, držiaky na uteráky, knižnicu aj ďalšiu výbavu. Prispelo to k súdržnosti celku, ktorý je tu v znamení svetlého dreva. Mimochodom, jednotlivé kusy nábytku sú také vydarené, že by sa mohli vyrábať v obmedzených sériách. Sympatické je, že sa od samého začiatku počítalo s uplatnením nejakého umeleckého diela. Ním sa stal objekt-obraz z plechu v hlavnom obytnom priestore. «Kortenový» artefakt vnáša do domu určitú surovosť, akcentuje vertikálnu vznešenosť miestnosti tvoriacej skutočné srdce vily.

- Prvé podlažie
- 1 Vstup
 - 2 Garážovými
 - 3 Priestor galérie
 - 4 Galéria
 - 5 Spálňa
 - 6 Kúpeľňa

- Prízemie
- 1 Obývací izba
 - 2 Jedáleň
 - 3 Kuchyňa
 - 4 Izba
 - 5 Schodisko

ZDENĚK TREFIL

ARCHITEKT

Zdeněk Trefil sa narodil v roku 1967 vo Valašskom Meziříčí, odkiaľ pochádza viacero významných českých architektov, napríklad Josef Místeký, Václav Hliský, Richard Podzemný, Antonín Tenzer, Zdeněk Plesník, Ladislav Vrátník alebo Jaroslav Kadlec. Je absolventom miestnej Strednej priemyselnej školy stavebnej. V štúdiu potom pokračoval na Fakulte architektúry VUT v Brne, a potom ešte vo Švajčiarsku na prestížnej ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) v Zürichu u profesora Maria Campiho. Pracoval v ateliéri Jiřího Oplatka v Bazileji, kde navrhoval bytové domy. Po návrate zo Švajčiarska v roku 1996 pôsobil dva roky ako asistent na FA VUT v Brne. V roku 1998 si otvoril ateliér vo Valašskom Meziříčí. V roku 2005 získal Grand Prix Obce architektov za «Dům na půl cesty» v kategórii najlepšie novostavby; tento minimalistický bytový dom bol zaradený do mnohých prehľadov súdobej českej architektúry.

Ateliér TREF-A sa svojím individuálnym prístupom ku každej jednotlivéj zákazke zameriava na ambicióznou klientelu s najvyššími nárokmi na kvalitu architektúry a dizajnu. tref-a.cz